

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Zrod americké demokracie: Od Deklarace nezávislosti po Ústavu Spojených států amerických

Michal Šír

Plzeň 2018

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra historických věd

Studijní program Historické vědy

Studijní obor Obecné dějiny

Bakalářská práce

Zrod americké demokracie: Od Deklarace nezávislosti po Ústavu Spojených států amerických

Michal Šír

Vedoucí práce:

Mgr. Martin Boček, Ph.D.

Katedra historických věd

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2018

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů
a literatury.

Plzeň, duben 2018

Děkuji Mgr. Martinu Bočkovi, Ph.D. za cenné rady, odborné připomínky
a vedení práce.

Obsah

1 Úvod.....	1
2 Vznik Deklarace nezávislosti.....	4
3 Systém brzd a vyvážení.....	10
4 Konfедераční články	13
5 Poválečný vývoj.....	17
6 Tvoření Ústavy Spojených států amerických.....	21
7 Ratifikační proces.....	26
8 Závěr	30
9 Použité prameny a literatury	33
9.1 Vydané prameny.....	33
9.2 Literatura	33
9.3 Internetové zdroje	34
10 Resumé.....	35

1 Úvod

Americká revoluce měla několik příčin, které se projeví na konci 18. století. Vítězství Velké Británie v sedmileté válce, znamenalo ztrátu francouzského vlivu a Velká Británie se stala dominantní velmocí na americkém kontinentu, ovšem za cenu velkého finančního vyčerpání, které britská vláda řešila vydáním několika koloniálních zákonů, jež měly přinést požadované příjmy do královské pokladny, ovšem bez žádného zastoupení amerických kolonistů v britském parlamentu. Zákony vyvolávaly pobouření a neochotu spolupráce mezi americkými kolonisty a Velkou Británií. Mezi městskými spolky a politickými shromážděními se postupně formovala myšlenka na osamostatnění se a s každým novým zatěžujícím nařízením britského parlamentu pouze nabývala na síle. Postupně se v poddaných britské koruny začala formovat identita nově vznikajícího národa, který měl mít právo určit si svou vlastní formu vlády a vytvořit samostatný stát. Tyto myšlenky byly prostoupeny osvícenským duchem, který nemalou měrou působil na celou revoluci.

Americký boj za nezávislost v sobě také skýtal vznik demokracie. Kolonisté se inspirovali v různých anglických dokumentech, které začaly omezovat panovnickou moc. V době amerického boje za nezávislost již král bez souhlasu parlamentu nesměl zvýšit daně nebo nemohl vlastnit vojsko v dobách míru. Kolonisté na americkém kontinentu, kteří byli potomky těchto hodnot, měli však dosáhnout ještě většího a širšího stupně vývoje politického uspořádání než jejich mateřská vlast a měli se stát postupem času inspirací téměř pro celý svět.

Bakalářská práce se zabývá postupným utvářením a vývojem americké demokracie, která je sledována především na základě tří stěžejních dokumentů: Deklaraci nezávislosti, díky níž Spojené státy deklarovaly svoji nezávislost na Velké Británii a nastoupily tak cestu sebeurčení, Konfедераční články, které představovaly prvotní ústavu Spojených států hlavně během válečného období a pak samotnou Ústavu Spojených států amerických, je vnímána jako vrchol americké revoluce. V práci se snažím odpovědět na otázky, jakým způsobem byla tvořena americká demokracie a jak vznikly demokratické instituce a forma vlády. Zároveň se zde nabízí otázka, jakou měrou se na tom podílely tři nejdůležitější dokumenty.

Tato práce je rozdělena do šesti částí, které jsou řazeny chronologicky. V první kapitole se věnuji Deklaraci nezávislosti, jejímu vzniku a myšlenkovému proudu, který ji utvářel, a především ovlivnil jejího hlavního tvůrce, tedy Thomase Jeffersona. Jsou zde zmíněny myšlenky, jež dle mého názoru předběhly svou dobu, Jefferson hovořil o rovnosti lidí a přirozené svobodě, které jsou obsaženy v samotném jejím úvodu. Deklarace nezávislosti se především skládá z několika výčtů obvinění krále Jiřího III., které jsou popsány a zasazeny do širšího kontextu například i řešení otázky otroctví. Druhá kapitola se pak věnuje administrativním problémům, které nastaly po vyhlášení samostatnosti států, postupnému formování byrokracie a demokratických prvků mezi něž patří rozdělení moci ve státě, které se měli navzájem kontrolovat a vyvažovat. Je zde také popsán proces formování ústav jednotlivých států. Třetí kapitola se zabývá vzniklou nutností států společné spolupráce a vytvoření jednotné Konfederace. Konfедераční články z roku 1777 vytvořily ze Spojených států Konfederaci s pevnými pravidly a orgány. Ty jsou následně rozebrány z různých úhlů pohledu, přičemž nejsou vynechány kladné ani záporné stránky. O poválečných rocích, které poukázaly na řadu problémů a nedostatků Konfederace a jejich následných řešení bude pojednávat čtvrtá kapitola. Vše pak eskalovalo do bodu, kdy musela přijít revize a úprava Konfедераčních článků. O tom pojednávám v páté kapitole, kdy se postupnými kroky buduje a tvoří Ústava Spojených států amerických například na jednání v Mount Vernonu, Annapolisu a hlavně Filadelfii. Je zde také zmíněn virginský plán o poměrovém zastoupení v Kongresu nebo popsání členové ústavního konventu, kompromisy v Ústavě týkajících se proporčního zastoupení, nebo otázky otroctví či volby a pravomocí prezidenta. Šestá kapitola se pak věnuje ratifikačnímu procesu, který nebyl jednoduchý a rozštěpil zakladatele USA na dvě frakce: federalisty a antifederalisty. A následně v podkapitole pojednávám o debatách, vzniku a přijetí Listiny práv do Ústavy.

Česká historiografie se tímto obdobím zabývá spíše okrajově a soustředí se spíše na jiné úseky amerických dějin. Výjimku z tohoto rámce tvoří práce Svatavy Rakové, a především její dílo *Podivná revoluce. Dlouhá cesta Američanů k nezávislosti (1763–1783)*. V práci jsou tak využity hlavně práce zahraničních historiků, mezi něž patří kniha od britského historika Paula Johnsona *Dějiny amerického národa*, ve kterých kloubí idealistické a myšlenkové pochody otců zakladatelů s fakty. Kniha se tak stala stěžejní pro mou práci, především v kapitole o utváření Ústavy Spojených států amerických. O prvopočátečním demokratickém úsilí a tvorbě Deklarace nezávislosti

jsem čerpal především z knihy Davida Armitage. *The Declaration of Independence. A Global History*. Procesem ustanovení Konfederace a roky mezi ní a vznikem Ústavy se věnují historici George Brown Tindall s Davidem Shi v jejich díle *Dějiny Spojených států amerických*. Z díla *A History of the United States* od Philipa Jenkinse jsem čerpal procedury vzniku nových států anebo informace k poválečným rokům. Samostatnou, do češtiny přeloženou, Deklaraci nezávislosti a Ústavu Spojených států amerických čerpám z knihy *Deklarace nezávislosti Spojených států amerických a Ústava Spojených států amerických s komentáři* Miloše Krejčího. Originální znění Konfедераčních článků je pak dostupné z internetových zdrojů.

2 Vznik Deklarace nezávislosti

Americká Deklarace nezávislosti je dokument, kterým třináct kolonií (Delaware, Pensylvánie, New Jersey, Georgie, Connecticut, Massachusetts, Maryland, Jižní Karolína, New Hampshire, Virginie, New York, Severní Karolína, Rhode Island) deklarovalo svou nezávislost na Velké Británii, a kterým ospravedlnilo své konání. V červnu roku 1776 Kongres jmenoval výbor ve složení Benjamin Franklin, John Adams, Roger Sherman, Robert Livingston a Thomas Jefferson, aby zkoncipoval Prohlášení nezávislosti. Kongres záhy zřídil Korespondenční výbor, který de facto suploval funkci ministerstva zahraničí, do čela tohoto výboru byl zvolen Franklin, jehož úkolem bylo navázat styky s Francií, Španělskem, Nizozemím a dalšími možnými spojenci. Rebelující obyvatelé Severní Ameriky potřebovali naleznout důstojné a smysluplné vyjádření, které by působilo jako obhajoba jejich odporu vůči britské koruně.¹

Deklaraci nezávislosti byla rozdělena do těchto bodů: Úvodní slovo, preambule, obvinění Jiřího III., nařčení britského lidu a závěr. Hlavního slova se ujal nejmladší, avšak patrně nejvzdělanější z členů výboru, Thomas Jefferson. Ten vytvořil jedinečný koncept, při jehož sestavování vyšel z vlastního pamfletu z roku 1774. V působivě napsaném úvodu Jefferson přišel s premisami přirozeně právního původu, přičemž tuto teorii patrně našel v díle Johna Locka, který hovořil o takzvaném osvíceneckém duchu.² John Locke, jeden z osvěcenských filozofů, chápal rovnost „jako právo, jež každý má na svou přirozenou svobodu, aniž je podroben vůli nebo autoritě druhého“.³ Tvrdil také, že „lidé jsou od přirozenosti všichni svobodní, rovni a nezávislí, nikdo nemůže být vsazen mimo tento stav a být podroben politické moci bez souhlasu druhého“.⁴ Přestože si byl Jefferson jist svým počínáním, v úvodu je patrný jakýsi patos nad rozpadem unie s Velkou Británií. V úvodu prohlásil: „že se v běhu lidského života stane, pro některý národ nezbytným rozvázat politické svazky, které jej poutaly k jinému národu, a zaujmout oddělené a rovnocenné postavení, k jakému jej opravňují zákony přírody a boha přírody, pak prostá úcta k názorům lidstva vyžaduje, aby vyhlásil

¹JOHNSON, Paul, *Dějiny amerického národa*, Praha 2014, s. 129.

²RAKOVÁ, Svatava, *Podivná revoluce. Dlouhá cesta Američanů k nezávislosti 1763–1783*, Praha 2005, s. 164.

³LOCKE, John, *Dvě pojednání o vládě*, Praha 1956, s. 164.

⁴Tamtéž, s. 185.

*příčiny, které je vedou k odtržení.*⁵ Nově se formující národ, tedy Američané, chtěli rozvázat své svazky s Velkou Británií, která je utlačovala především ekonomicky, například sérií navigačních akt⁶, řadou omezujících zákonů, vysokými cly na dovážené zboží byl jako čaj, papír či sklo⁷ a uvalení daňových zákonů o kterých nerozhodovali Američané nýbrž Britové.

Rovněž docházelo k utlačování obyvatel Severní Ameriky i po psychické stránce například stálou přítomností britské vojenské posádky, z části hrazené kolonisty, s odůvodněním, že jednotky jsou zde na ochranu obyvatel proti útokům Indiánů, což byl jejich původní účel v 60. letech 18. století, ovšem po sedmileté válce byly vojenské posádky vnímány jako překážka dalšího samostatného rozvoje kolonií a získávání nových území. Od britské správy také vzešel zákaz osidlování území za Apalačským pohořím⁸, čímž byla zklamána naděje všech osadníků, kteří chtěli expanzí na západ získat novou půdu. Tato nařízení týkající se ekonomiky a přítomnosti britských jednotek, vnímali obyvatelé kolonií se stále větším despektem. Obyvatelé amerických kolonií již nechtěli být dále utlačovanou a vydíranou stranou a začali postupně požadovat stále větší nezávislost na britské koruně. Druhý odstavec obsahuje strhující větu, která se stala jádrem celého prohlášení: „*Pokládáme za samozřejmé pravdy, že všichni lidé jsou stvořeni sobě rovni a jsou nadáni jistými nezcizitelnými právy, mezi něž patří právo na život, svobodu a budování osobního štěstí.*“⁹ Podstatnou část dokumentu však tvoří nikoliv teoretické poučky a proklamace, nýbrž zcela konkrétní výčet dvaceti osmi provinění, která Jiří III. údajně spáchal na právech, životech a majetku kolonistů.¹⁰ Tyto provinění obsažené v Deklaraci přímo hovořily o tom, že „*odmítal schválit zákony nejprospěšnější a nejnutnější pro obecné blaho, kdy se mělo čekat na jeho souhlas se schválením zákonů, opětovně rozpouštěl zákonodárné sbory*“¹¹, po takových to rozpuštěních dlouho odmítal ustanovit jiné sbory, čímž jen protahoval dobu vykonávání zákonodárné moci a kolonie tak byly ohroženy zvenčí a stagnovaly uvnitř. Další výtky

⁵JEFFERSON, Thomas, KREJČÍ Miloš, *Deklarace nezávislosti Spojených států amerických a Ústava Spojených států amerických s komentáři Miloše Krejčího*, Praha 2000, s. 154–157.

⁶Veškerý obchod uvnitř říše se vedl na lodích, které byly postaveny, vlastněny a převážně obsazeny britskými občany. Některé vyčíslené zboží, ať již bylo vyvezeno nebo dovezeno koloniemi, muselo být odesláno přes Anglii bez ohledu na konečný přístav určení. Navigační zákony platily již od roku 1651.

⁷Tzv. Townshendovy zákony přijaté v roce 1767, později zrušeny a bylo zachováno pouze clo na čaj.

⁸Tzv. Zákon o proklamaci, vydán Jiřím III. v roce 1763.

⁹JEFFERSON, s. 154–157.

¹⁰RAKOVÁ, s. 164–165.

¹¹JEFFERSON, s. 154–157.

králi se týkala jeho zásahů do soudní moci: „*Odpíral svůj souhlas pro zřízení soudních orgánů a vytvořil závislost soudců pouze na své vůli*“.¹² K tomu lze připočítat to, co již bylo zmíněno výše. Zabránění osidlování západu, přítomnost britské vojenské posádky a úřady spravované britskými úředníky. Ovšem o britském parlamentu, který byl po desetiletí hlavním protivníkem vzbouřených kolonistů, nepadla v deklaraci ani zmínka.

V tomto ohledu byla Jeffersonova stylizace nepochybně ovlivněna Painovým *Zdravým rozumem*,¹³ v němž Jiří III. sehrál roli hlavního padoucha. Paine se slovně pustil do monarchistického zřízení Velké Británie. Paine hlavně popouzel svými myšlenkami, ba přímo vybízel k otevřené rebelii. Napsal, že: „*Nic nám nemůže uspokojit naše záležitosti tak rychle, jako otevřené a rozhodné prohlášení o nezávislosti*.“¹⁴ Pouze vyhlášení nezávislosti by státům umožnilo vyjednat mír s Velkou Británií. Tvrdil také, že by se cizí spojenci nepřidali k jen tak rebelujícím občanům, ale pouze k suverénnímu státu s určitými cíli. Na jaře a v létě roku 1776 Paine uspořádal a srovnal své myšlenky v různých pokynech a usneseních, které pak místní orgány kolonií zaslaly delegátům Kontinentálního Kongresu k projednání.¹⁵ Během tří měsíců se rozprodalo kolem 150 000 výtisků Painova Zdravého rozumu. Silně zde kritizoval systém britské vlády a jeho hlavním terčem veškeré nenávisti se stal anglický panovník Jiří III. Paine ovšem nabízel náhradní řešení za doposud nefungující systém britské vlády. Nejprve v duchu osvícenské filozofie oddělil pojmy společnost a vláda.¹⁶ Vůči pozitivní společnosti postavil do protikladu negativní vládu jako nutné zlo. Jediným cílem bylo vytvoření republiky: „*Protože republikánské prvky v britské ústavě dokonale převážil monarchický princip, jenž byl udržován z národní pýchy, nikoliv z rozumu, musí jej vlastenci zcela odstranit a nahradit výhradně republikánskými ctnostmi*.“¹⁷ Paine ve svém pamfletu obrozené Americe také přiřkl vizi celosvětového poslání, aby se stala přístavem pro všechny, kteří hledají svobodu.

Jefferson při tvoření Deklarace shrnul a sestavil stížnosti, které se na adresu metropole objevovaly s pravidelností v tisku a politické publicistice všech kolonií přinejmenším od přijetí nesnesitelných zákonů na jaře roku 1774. V teoretickém úvodu

¹²JEFFERSON, s. 154–157.

¹³V originále *Common Sense*.

¹⁴ARMITAGE, David, *The Declaration of independence. A Global History*, Cambridge 2008, s. 36.

¹⁵Tamtéž, s. 37.

¹⁶RAKOVÁ, s. 150.

¹⁷Tamtéž, s. 151.

se nechal inspirovat samozřejmými pravdami Johna Locka.¹⁸ Hlavní britské přestupky vypočítal již Samuel Adams ve *Stávajících právech kolonistů* z roku 1772, či parafrázoval virginskou ústavu, kterou sám napsal koncem května 1776. Deklaraci nezávislosti předcházely pouze dvě podobné jí, ze které se také inspiroval a těmi byly Skotská deklarace nezávislosti z roku 1320 a nizozemská Přísaha zřeknutí z roku 1581.¹⁹ Nicméně před ním stál nelehký úkol. Primárním cílem americké Deklarace bylo vyjádření a uznání legální mezinárodní suverenity amerických států, kdy se Jefferson musel vypořádat s otázkou, kdo vlastně nezávislost vyhlásil. Opíral se hlavně o tvořící se americký národ. Jefferson si poznamenal že: *„Odvolání k tribunálu světa bylo považováno za správné pro naše ospravedlnění. Toto bylo předmětem Deklarace nezávislosti. Neuvažovat o nových zásadách nebo o nových argumentech, o nichž nikdo předtím nepřemýšlel, ale postavit před lidstvo zdravý rozum jedince ve formě tak prosté a pevné, jako bychom jim chtěli rozkázat jejich souhlas a obhájit nás samé v nezávislém postavení, které jsme nuceni si uzmut. Aniž by byla okopírována z jakéhokoli konkrétního a předchozího napsaného textu, měla se stát vyjádřením americké myslí.“*²⁰

V pátek 28 června roku 1775 předložil Jefferson hotový text k posouzení svým dvěma nejbližším kolegům a skvělým publicistům Johnu Adamsovi a Benjaminu Franklinovi, ti však do něj nezasáhli. V pondělí 1. července se opět projednávána Leeova rezoluce, podle níž se měly kolonie odtrhnout od své mateřské země a stát se svazkem samostatných států. Většina kolonií však stále nebyla přesvědčena o tom, že přišel čas udělat tento poslední a neodvolatelný krok. Postupem času však sněmy jednotlivých kolonií, povzbuzeny dalšími vojenskými úspěchy, pomalu začaly své zástupce účastníci se Kongresu pověřovat, aby pro vyhlášení nezávislosti hlasovali.²¹ Všechny státy se připojily k rezoluci až na stát New York, jehož delegace neobdržela dosud z domovského státu povolení hlasovat pro nezávislost. Bylo to i z důvodu, že v New Yorku sídlila největší britská posádka a většina obyvatel byla lojalisty a s Velkou Británií obchodně spřízněna. Newyorčané po rozsáhlých debatách nakonec změnilí názor a podepsali Leeovu rezoluci o pár dní později.²² Deklarace byla ratifikována Kontinentálním Kongresem 4. července 1776 ve vládním domě v Pensylvánii. Podepsal ji prezident Kongresu John Hancock a jeho sekretář Charles

¹⁸RAKOVÁ, s. 164–166.

¹⁹ARMITAGE, s. 41.

²⁰Tamtéž, s. 21.

²¹MERTL, Adolf, *Nástin dějin Spojených států amerických*, Praha 1987, s. 94.

²²RAKOVÁ, s. 161.

Thomson. Slavnostní ceremonie se poté odehrála 2. srpna. Po přijetí Deklarace Kongresem se během jedné noci vytvořilo na 150 kopií.²³ První tisk obsahoval jen podpisy Johna Hancocka a Charlese Thomsona, druhý tisk již obsahoval jména všech signatářů z každé kolonie. Tak jak noví vyslanci vstupovali do Kongresu, bylo jim také umožněno Deklaraci nezávislosti podepsat.

Instituce otroctví měla dlouhou historii na americkém kontinentu a při tvorbě Deklarace nezávislosti se prvně vážně uvažovalo o jejím zrušení, ovšem Kongres neprojevoval takové nadšení. Někteří zástupci v Kongresu chtěli prohlásit, že všichni lidé jsou stvořeni sobě rovni, když v tehdejších poměrech bylo v koloniích rozseto kolem 600 000 černochů, se kterými se ze zákona jednalo jako s otroky a kteří neměli téměř žádná práva. Velké pobouření projevíli hlavně zástupci z otrokářské Jižní Karolíny, kde si tamější obyvatelé vůbec nepřipouštěli, že otroctví by mohlo být považováno za něco špatného. Pro ně bylo otroctví především hlavní silou pro rozvoj místní ekonomiky.²⁴ V originálním náčrtu Deklarace se ve finálním zúčtování s králem ještě více Jefferson odvolával k právu národů a zmínil zde otroctví. Sám napsal: „*Král prosadil krutou válku proti lidské přirozenosti, porušoval nejposvátnější práva na život a svobodu. Zajal a zotročil osoby, které ho nikdy ničím neurazili, a většině z nich se dostalo ubohé smrti při přepravě na kontinent. A tato pirátská válka, je válkou křesťanského krále Velké Británie*“²⁵ Odstavec, který zmiňoval otroctví, byl nakonec vypuštěn, což byl jeden z mnoha kompromisů, které si tento ožehavý problém vynutil v příštích osmdesáti letech, dokud nedošlo k jeho konečnému rozřešení. Dokonce i tak vášnivý odpůrce otroctví jako Adams v podstatě souhlasil s vypuštěním protitrokářského stanoviska z Deklarace. Během konfliktu a těsně po něm se počet otroků zvýšil. Počet otroků ve Virginii se od roku 1755 do konce války v roce 1782 dokonce zdvojnásobil. Otrokářský jih pak expandoval na západ do Kentucky nebo Tennessee a jen v letech 1783–1807 bylo do Ameriky dovezeno kolem 100 000 otroků. Zákaz obchodu s otroky přijala v roce 1771 Nová Anglie. Pensylvánie zakázala obchod s otroky v roce 1773 a Rhode Island s Connecticutem v roce 1774. Od roku 1774 byl Kontinentální Kongres rozhodnut ukončit obchodování s otroky. Pět otrokářských států pak mezi lety 1786–1801 schválilo zákony umožňující propouštět

²³25 Dunlapových kopií, o kterých se ví, že stále existují, jsou nejstaršími kopiemi tohoto dokumentu.

²⁴JOHNSON, s. 139–140.

²⁵ARMITAGE, s. 57.

otroky na svobodu. V roce 1807 Británie zakázala mezinárodní obchod s otroky.²⁶

Kongres o konceptu debatoval tři dny. Jednou provždy zástupci Kongresu zavrhl loajalitu vůči koruně. Ústavní a ideologický rámec textu ponechali, až na otázku otroctví, převážně v původní podobě. Delegáti dokument schválili 2. července, přičemž New York se ještě hlasování zdržel, ale 4. července 1775 již všechny kolonie jednomyslně a formálně text odhlasovaly. O čtyři dny později došlo před filadelfskou sněmovní budovou za vyzvánění Zvonu svobody k veřejnému čtení Deklarace nezávislosti. Lidé pak v euforii z budovy strhli královský erb a spálili ho.²⁷

²⁶JOHNSON, s. 139–140.

²⁷Tamtéž, s. 130.

3 Systém brzd a vyvážení

S vyhlášením nezávislosti a svržením britské nadvlády se musely všechny americké kolonie proměnit ve svrchované státy. Vzhledem k tomu, že ještě nikomu nepřišlo na mysl spojit všechny bývalé kolonie do jednoho státního útvaru, směřovala konstituční cesta nejprve k vytváření jednotlivých ústav států.²⁸ V každém státu se formovala ústava, která měla nahradit staré výsadní listiny. Jednotlivé ústavy měly význam nejen pro vznik vlastních republik, ale přihlíželo se k nim i později při práci na Ústavě Spojených států amerických. Prvním státem, který změnil svou výsadní koloniální listinu z roku 1691 v ústavu, bylo Massachusetts v roce 1775. Dále následovaly New Hampshire a Jižní Karolína, v roce 1775, pak Virginie, New Jersey, New York, Pensylvánie, Maryland, Delaware a Severní Karolína v roce 1776 a počátkem roku 1777 Georgie. New York jako první zavedl silnou výkonnou moc, kterou poté v Massachusetts přejali, o novém konceptu ústavy se zde hlasovalo prvním referendem v dějinách lidstva v březnu 1777, kdy obyvatelé změnu zamítli v poměru 9972 ku 2083 hlasů. Pak proběhly volby do Ústavodárného sněmu a ten v roce 1780 dospěl ke konečné verzi massachusettské ústavy dvoutřetinovou většinou hlasů.²⁹

Po léta ztělesňovaný nepřítel v podobě guvernérů musel být připraven o svojí moc, a to důslednou kontrolou legislativní moci. Přesunutím rozhodujícího množství kompetencí z exekutivy na legislativu bylo důležité. I to, že obě složky moci musely být od sebe odděleny. Na zákonodárce přešla výlučná pravomoc vést zahraniční politiku, vyhlášovat válku, postavit a vystrojit armádu, razit mince a vybírat osoby pro obsazení důležitých státních úřadů. Během roku 1776 se z guvernérů stali bezmocní administrátoři, o jejichž platu navíc rozhodoval Kongres. Nově zvolení úředníci byli za své jednání odpovědní a bylo je možno postavit i před soud. Bylo tak oprášeno staré pravidlo, které bylo zavedeno tradičně v anglosaských zemích, ovšem delší dobu se nevyužívalo.³⁰

Vytvořením tohoto systému mělo být zakotvením navzájem se kontrolujících a vyvažujících se složek vlády. Jedním ze základních prvků skutečné demokracie je rozdělení státních složek moci na zákonodárnou, výkonnou a soudní, jež se již objevil v osvícenských myšlenkách a díle *O duchu zákonů* od Charlese Montesquiea, který tvrdil,

²⁸VYKOUPIIL, Libor, *Americký konstitucionalismus a Ústava z roku 1787*. In: VYKOUPIIL, Libor (ed.), Sborník FF brněnské univerzity, Brno 1991, s. 15-26.

²⁹JOHNSON, s. 131.

³⁰RAKOVÁ, s. 177.

že moc soudní by měla být vykonávána zástupci z lidu a často by se měla obměňovat. Moc zákonodárná by se měla skládat ze stálejších úředníků volených lidem a moc výkonná je svěřena panovníkovi.³¹ Ve způsobu, jímž chtěli tohoto cíle dosáhnout, bylo právě toto oddělení zásadní. Jak se revolucionáři přesvědčili ze spisků Johna Locka a Montesquiea, ale i z vlastní zkušenosti. „*Lidé od přirozenosti touží po moci a nechtějí se o ni dělit, proto by ji žádný člověk neměl mít víc nežli potřebuje k výkonu svěřeného úřadu.*“³² Soudnictví, nezávislé na výkonné moci představovalo další americkou revoluční vymoženost. Nejenže byli guvernéri a státní rady zbaveny soudních pravomocí; soudci, dříve jmenovaní guvernérem, nyní schvalovali i odvolávali poslanci, kteří jim též určovali platy.³³

Ústava státu Massachusetts byla v porovnání s ostatními ústavami amerických států přijata podstatně déle, a to až roku 1779, kdy se v Massachusetts sešel řádně zvolený ústavodárný sněm. Do jeho čela se postupem času propracoval John Adams, který měl bezesporu největší vliv na podobu nově vznikajících ústavy státu Massachusetts, která pak v nemalé míře inspirovala Ústavu Spojených států amerických.³⁴ Adams, s ohledem na chamtivý lidský charakter, nedůvěřoval žádné složce vládního systému. Aby tedy předešel hromadění vlivu v jedné ruce, prosazoval oddělení a vzájemnou nezávislost jednotlivých mocí ve státě. Nejenže legislativa neměla vykonávat moc výkonnou, napříště se neměla ani nijak podílet na moci soudní. Ještě v jednom se massachusettská ústava od ostatních zásadně lišila. Rovnocenným partnerem oběma komorám zákonodárného tělesa Adams učinil guvernéra, který disponoval vcelku silným postavením. Na rozdíl od jiných států, ve kterých se z guvernérů stali všední úředníci s minimem pravomocí. Byť se Adams později už neúčastnil příprav Ústavy Spojených států amerických, její podobu zásadním způsobem ovlivnil prostřednictvím a na svou dobu neobyčejně pokrokovou ústavou státu Massachusetts.³⁵

Všechny státy měly dvoukomorové sněmy, všude se do dolní komory volilo přímo. Ve všech státech, kromě Jižní Karolíny, se do dolní komory volilo každý rok a v mnoha z nich probíhala volba guvernéra i vlády ve všelidovém hlasování.

³¹MONTESQUIEU, Charles Louis de Secondat, *O Duchu zákonů*, Praha 2010, s. 183–192.

³²RAKOVÁ, s. 179.

³³Tamtéž, s. 179–180.

³⁴KREJČÍ, Miloš, *My, lid Spojených států. O Ústavě USA*, Praha 1987, s. 21.

³⁵RAKOVÁ, s. 187–191.

Ve dvanácti státech museli členové sboru volitelů vlastnit majetek, obvykle 50 akrů půdy, což nebylo ve vznikajících Spojených státech Amerických žádné závratné množství – majtkové předpoklady se zde vztahovaly na jakéhokoli uchazeče o vládní úřad. Ve třech státech se voliči museli prokázat, že jsou plátcí daní. Procento bělochů s volebním právem se lišilo stát do státu, ale celkově byl volební průměr čtyřikrát větší než v Británii. V 70. letech 18. století to bylo vskutku radikální a výsledek ve formě okamžitého a neutuchajícího vlivu na celou Evropu a Latinskou Ameriku na sebe nedal dlouho čekat.³⁶

³⁶JOHNSON, s. 131–132.

4 Konfедераční články

Jednotlivé ústavy samostatných států se velmi rychle etablovaly a objevila se nová výzva v utvoření závazných pravidel pro chod a řízení konfедераčního svazku jako celku. Toho se ujal třináctičlenný výbor v čele s pensylvánským umírněným liberálem Johnem Dickinsonem. Výbor začal pracovat na svém úkolu v polovině června 1776 a při tvorbě článků se delegáti nezabývali přílišnou teorií, tak jako praktickými výsledky. Všichni se shodli na tom, že Kongres bude mít v rukou zahraniční politiku a otázky vedení války. O ostatních vnitropolitických záležitostech si mohly rozhodovat státy samostatně. Celá akce proběhla ve spěchu a již 15. listopadu 1777 Kongres schválil obecný náčrt ústavy a propracovaná verze byla rozeslána vládám v jednotlivých státech k ratifikaci během června 1778. Osm z nich ji okamžitě schválilo a postaralo se tak o faktické uvedení Konfедераčních článků do praxe. Zdržely se jen státy Delaware a Maryland, které byly nerozhodné, ovšem později články ratifikovaly také. Konkrétně Delaware v roce 1779 a Maryland v roce 1781. Články Konfederace se tak staly od 1. března roku 1781 první ústavou Spojených států.³⁷

Spolek třinácti států, který tvořil dohromady Konfederaci si podle článku II. zachovával suverenitu, svobodu, nezávislost a všechnu moc, jurisdikci i právo, které nebylo určitým způsobem postoupeno Spojeným státům. Za cíl Konfederace bylo prohlášeno vzájemné přátelství za účelem společné obrany, zabezpečení, svobod a vzájemného i veřejného blaha.³⁸ Nejvyšším a takřka jediným orgánem Konfederace se stal jednokomorový parlament – Kongres, v němž každý zástupce z daného státu obdržel jeden hlas. Kongres byl povinen se scházet každoročně a byl tvořen zástupci parlamentů jednotlivých států, které do Kongresu vysílaly své delegáty. Samotné delegace každého státu tvořili 2 až 7 členů, avšak jako celek měla jeden hlas. Na zásadu oddělení moci Konfедераční články nebraly až tak velký zřetel. Vedle přirozených zákonodárných funkcí působil Kongres jako soudní dvůr, neboť měl v moci rozhodovat spory mezi státy. A také výkonná moc se soustředila v jeho rukou. Konkrétně Výbor států, který byl vytvořen jako výkonný orgán pro přestávky mezi sjezdy Kongresu, do něhož každá delegace vyslala jednoho svého člena. Jeden delegát byl určen za předsedu, jenž se nazýval prezidentem, ten však nesměl zastávat tento úřad déle než jeden rok v tříletém období. V následujícím tříletí mohl být prezidentem zvolen znovu. Výbor

³⁷RAKOVÁ, s. 194–195.

³⁸Články Konfederace a trvalé unie, [online], [4. 2. 2018]. Dostupné z http://www.wikiwand.com/cs/%C4%8C%C3%A1nky_Konfederace_a_trval%C3%A9_unie.

mohl činit všechna opatření, ke kterým byl zplnomocněn Kongresem. Řešil otázky vypovězení války, uzavření smluv a závazků, vydávání peněz, půjčky, státní rozpočet, počet koupených nebo postavených válečných lodí, vojenských nebo válečných sil, jmenování vrchního velitele armády a loďstva. Při všech těchto otázkách byl vyžadován v Kongresu souhlas alespoň devíti států. Území státu mohlo být změněno jen se souhlasem Kongresu. Státy měly své vojenské jednotky, a tudíž mohly vstupovat do války při jakémkoliv přímém vpádu na jejich území a zasazovat se o vlastní obranu před útoky indiánskými kmeny. K případné samotné změně konfедераční smlouvy se vyžadovala ratifikace všech států.³⁹

Nově vytvořený Kongres měl spoustu povinností, avšak jen málo pravomocí, aby je mohl plnit. Zcela v jeho rukou byly zahraniční vztahy a otázky války a míru, mohl řešit spory mezi státy, rozhodoval vydávání bankovek i ražbě mincí, poštovní službě a indiánských záležitostech, mohl kontrolovat měnový kurs a odpovídal za správu západních území. Mezi léty 1784–1787 se politický vývoj na západě formoval ve třech stěžejních výnosech Kontinentálního Kongresu. Tyto dokumenty se právem zařadily mezi největší úspěchy Kongresu, které vytvořily precedenty, jimiž se Spojené státy řídí doposud. Ve výnosech byl stanoven postup při vyměřování a prodeji nové půdy a určoval se zde postup při spravování nových území a jejich postupném začleňováním do Unie.⁴⁰

Články Konfederace měly však jednu zásadní vadu. Vytvořený Kongres nedisponoval takovou výkonnou mocí, aby přinutil k plnění jeho nařízení jak státy, tak i jednotlivce. Zákony, které Kongres přijímal, se nevztahovaly na jednotlivé občany Konfederace, nýbrž na celé členské státy, a byly tedy v praxi nevymahatelné. Jak později glosoval Alexander Hamilton: „*Stát lze donutit k plnění povinností jen masivním ozbrojeným zásahem, a první takový čin by zároveň znamenal konec myšlenky americké jednoty.*“⁴¹ Také nesměl ukládat daně a musel spoléhat pouze na odvody, jež ovšem mohly státy libovolně zanedbávat.⁴² Jednotlivé státy nechtěly příliš silnou centralistickou vládu. Ve skutečnosti měl Kongres menší moc, než jakou kolonisté kdysi přiznávali parlamentu, jelikož si Kongres nedokázal vymoci životně důležitou

³⁹SCHELLE, Karel, *Právní dějiny*, Plzeň 2007, s. 495.

⁴⁰TINDALL, George Brown, SHI, David, *Dějiny Spojených států amerických*, Praha 2008, s. 111–120.

⁴¹RAKOVÁ, s. 160.

⁴²Například Georgie, která byla válkou nejméně zasažena, za celou dobu konfliktu nepřispěla do společné pokladny ničím. Veškeré vojenské náklady platily ze svého hlavně severní státy.

podmínku obecné hospodářské prosperity, totiž regulaci mezistátního a zahraničního obchodu. Navíc byla pro jisté důležité zákony požadována zvláštní většina zástupců v Kongresu. Opatření týkající se války, korzárství, smluv, ražby mincí, financí, armády a loďstva museli schválit zástupci nejméně devíti států. Dodatky k článkům vyžadovaly jednohlasné schválení všemi státy. Jakákoliv změna v ústavním textu vyžadovala shodu všech členů, což představovalo velmi obtížný úkol. Konfederace neměla výkonnou ani soudní větev, tudíž neexistovala administrativní hlava vlády (pouze každoročně volený prezident Kongresu) ani federální soudy. Přes všechny své nedostatky však konfедераční vláda představovala pro nový národ vhodnou strukturu. Revoluce musela na bitevních polích teprve zvítězit a zástupci států si nemohli dovolit dlouhotrvající debaty o rozdělení moci, které by návrhy na jiný systém vyvolaly. Na úpravy měl být brán zřetel až později.⁴³

Konfедераční články přinesly společnosti i nové změny. Majetkové poměry nutné k účasti na volbách všech svobodných občanů se snížily a volit mohl každý daňový poplatník.⁴⁴ Zrušila se také Proklamační linie, která byla zavedena v říjnu roku 1763 královským dekretem, jímž Jiří III. zakazoval svým americkým poddaným usazovat se západně od hřebene Apalačského pohoří a rušil veškeré pozemkové přiděly za touto pomyslnou čarou. Nyní byla umělá hranice smetena a osadníci mohli proudit dále na západ a spekulovat s nově nabytými pozemky. Mezitím ostatní státy zastavily obchod s otroky až na Georgii a Jižní Karolínu. Většina otroků, která sloužila v armádě za války za nezávislost, dostala od Kongresu svobodu a půdu k hospodaření. Během války však paradoxně britská armáda udělila svobodu více otrokům než americká vláda. Postavení žen ve společnosti se skoro vůbec nezměnilo, nemohly volit, kázat a ani zastávat nějaký úřad. Během válečných let a vládnutí Kontinentálního Kongresu došlo k oddělení církve od státu a byla zde nastolena úplná náboženská svoboda. A po revoluci se začalo budovat několik univerzit.⁴⁵

Po vojenské a politické revoluci, která vedla k improvizované vládě Kongresu, nastoupila na řadu tentokrát druhá, ústavní revoluce, jejímž výsledkem byla konečná Ústava Spojených Států. V říjnu roku 1777 se Kongres rozhodl ustanovit výbory pro válku, finance a námořnictví. Tak se zformoval zárodek vládní exekutivy. Musely být

⁴³TINDALL, SHI, s. 111.

⁴⁴Je nutné brát v potaz, že volební právo neměli ženy a otroci.

⁴⁵TINDALL, SHI, s. 111–121.

vytvořeny soudní dvory, aby se odvolání k admirální soudům nedostávala k soudům státním, čímž vznikla federální justice. V září roku 1779 se začala rýsovat doktrína o americkém občanství. S vyčerpáním válečných zásob poprvé padl návrh, aby měl Kongres právo donutit k poslušnosti sobecké či nespolupracující státy. Konfедераční články se ukázaly jako nedostačující, a proto měla přijít jejich revize.⁴⁶

⁴⁶JOHNSON, s. 147.

5 Poválečný vývoj

Pařížská mírová smlouva, která byla podepsána 3. září 1783 ukončila válku za nezávislost mezi Velkou Británií na jedné straně a jejími třinácti odtrženými koloniemi s jejich spojenci na straně druhé. Západní teritoria se připojila ke koloniím a velikost Spojených států se zdvojnásobila. Avšak Florida i s Louisianou připadly Španělskému království. Britská koruna se vzdala jakýchkoliv nároků na americké kolonie a uznala Spojené státy jako volný, nezávislý a suverénní stát. Ve smlouvě byly také stanoveny hranice mezi Spojenými státy a britským územím v Kanadě. Bylo uděleno právo volného rybolovu pro rybáře ze Spojených států v oblasti Newfoundlandu a v zálivu svatého Vavřince. Smlouva také uznala předchozí státní dluhy a jejich splácení věřitelům na obou stranách, kterým se neměla stavět do cesty žádná zákonná překážka. Zpřístupněná byla také volná plavba po řece Mississippi pro britské obchodní lodě. Ještě tentýž rok byl obnoven obchod mezi Spojenými státy a Velkou Británií.⁴⁷

Ve válce o nezávislost bylo způsobeno mnoho krveprolití, a to i vůči americkým Toryům a lojalistům, kteří byli za války pronásledováni, lynčováni a jejich majetek byl zkonfiskován. Na padesát tisíc z nich uprchlo do Kanady a Nového Skotska.⁴⁸ Podle mírové smlouvy z Paříže byl Kongres povinen konfiskace zastavit a zaručit lojalistům na dobu dvanácti měsíců imunitu, během níž se mohli vrátit a vyřídit si své záležitosti, a měl doporučit státům, aby zabavený majetek vrátili. Od roku 1791 byly zbývající britské statky rozděleny mezi horní a dolní Kanadu, kdy se horní Kanada stala novým územím lojalistů, kteří prchli ze Spojených států. Po zdrcující porážce Britů v bitvě u Yorktownu v roce 1781, někteří důstojníci dospěli k závěru, že nedostatečné zásobování armády zavinil svou slabostí Kongres, a proto tlačili na George Washingtona, který byl v té době vrchním velitelem Kontinentální armády, aby převzal moc. Washington také během války vykonával v podstatě funkci ministra války a de facto armádu řídil i po ostatních než vojenských stránkách. Byl opravdu pojícím prvkem mezi armádou a Kongresem. A i mezi kolonisty byl vysoce respektovanou osobností. Washington ovšem ctěl demokratické principy a odmítl uzurpovat moc. Připustil, že armáda trpí nedostatkem zásob, ale prohlásil, že se bude snažit o nápravu věcí ústavní cestou. Prodloužená válka samozřejmě způsobila i velké sociální a ekonomické narušení. Americká vláda financovala válku vlastními tištěnými papírovými penězi

⁴⁷ Pařížská mírová smlouva z roku 1783, [5.4.2018]. Dostupná online: <https://www.ourdocuments.gov/doc.php?flash=false&doc=6&page=transcript>.

⁴⁸OPATRŇY, Josef, *Amerika v proměnách staletí*, Praha 1998, s. 313.

takzvanými Kontinentálkami, které se po válce staly bezcennými a rovněž během války narostly i veřejné dluhy. Inflace dosáhla neúnosných výšin. Válka sice skončila, ale od roku 1783 se nedostávalo na výplaty žoldu vojákům, což bylo mnohem nebezpečnější, jelikož vítězná armáda měla sílu, aby prosadila svou moc v případě potenciální vzpoury. V březnu roku 1783 se v armádním sídle v Newburghu v New Yorku objevilo spiknutí nevídaných rozměrů, jehož příčinou se stalo právě opožděné vyplácení žoldu pro vojáky. Do čela vzpoury se postavil major John Armstrong a naléhal na ostatní důstojníky, aby si nastalou situaci nenechali líbit. Při této příležitosti byla nespokojenost potlačena na příkaz samotného Washingtona, který si nechal jednotlivé důstojníky předvolat a přesvědčil je, aby podávali své stížnosti regulérní cestou. O tři měsíce později, v červnu, došlo k poslední z této řady rebelií, když několik stovek rozhořčených vojáků obklíčilo budovu filadelfského sněmu, kde zasedal Kongres. Rozprchli se však, když na místo dorazily loajální armádní jednotky. Jakoukoliv hrozbu z absolutistické vlády rozptýlil sám Washington, když se 23. prosince 1783 objevil ve Filadelfii na schůzi Kongresu, aby zde s konečnou platností ukončil své vojenské povinnosti a předal své veškeré funkce do rukou Kongresu a odjel na své sídlo v Mount Vernon. Mezi jednotlivými státy po skončení války panovala také značná rivalita převážně o sporná území, která byla mnohdy podporována jak z britské, tak španělské strany. Bez legálního posvěcení situace sporná území připadla silnějšímu a lépe vyzbrojenému státu. Většina farmářů byla těžce zadlužená a k tomu se nedostávalo bankovek na placení dluhů a daní. Obchodníci a bankéři navrhovali, aby se dluhy a daně platily raději ve zlatě a stříbře než v bezcenných Kontinentálkách. Rovněž přežívala britská praktika spočívající v tom, že pokud dluhy nebyly uhrazeny, mohly vést k uvěznění dlužníků, dokud nebyla věřiteli splacena stanovená částka. Existence různého zákonodárství podtrhovala fakt, že Konfederace byla spíše mezinárodní aliancí než reálným federálním systémem, kde každý stát představoval především suverénní subjekt.⁴⁹

Avšak bilance Konfедераčního Kongresu nebyla až tak negativní. Za zahraniční politický úspěch Konfederace se dá považovat uzavření obchodní dohody s Pruskem roku 1785. Nebo jeden z největších výkonů Kongresu krátce před jeho rozpuštěním roku 1787 a to schválením Jeffersonem koncipovaného předpisu Severozápadního nařízení. Tento předpis stanovil pravidla pro další teritoriální rozšíření Spojených států

⁴⁹JENKINS, Philip, *A History of the United States*, Basingstoke 2012, s. 48–51.

tím, že počítal se založením více nových států v oblasti mezi státy Ohio a Velkými jezery.⁵⁰ Právě jediným kvalitním a stálejším zdrojem příjmů bylo po válce rozprodávání západní půdy a s tím spojená tvorba nových států. Získaná území měly dle Kongresu spravovat dočasné vlády, které Kongres řídil do té doby, než dosáhly určitého počtu obyvatel odpovídající počtu obyvatelům v nejméně zalidněném existujícím státě. Následně se daná území mohla ucházet o členství v Unii. Území nejprve podléhalo guvernérovi, tajemníkovi a třem soudcům, které všechny volil Kongres. Když mělo nějaké území v severozápadní oblasti 5000 svobodných občanů dospělých mužů, mohlo si zvolit sněm a z jím navržených lidí jmenoval Kongres vládnoucí radu. Guvernér i Kongres měly právo veta. Podmínky byly změněny v Severozápadním výnosu⁵¹ z roku 1787, který pokrýval území severně od Ohia a jeho rozlohou zajišťoval vznik tří až pěti nových států. Podobnost se starými královskými koloniemi byla zřejmá, avšak existovaly zde dva závažné rozdíly. Za prvé, výnos počítal s vytvořením státu, jakmile počet obyvatel daného území dosáhl 60 000 obyvatel a za druhé zahrnoval listinu práv, která zaručovala náboženskou svobodu, poměrné zastoupení, porotní soud, habeas corpus⁵² a platnost zvykového práva. A konečně výnos zakazoval v nově vzniklých severozápadních státech otroctví. To se později ukázalo jako osudové rozhodnutí. Tohoto vytvořeného vzoru se držely i ostatní postupně nově vznikající státy, které pokračovaly svojí expanzí až k Pacifiku.⁵³ Prozatím ale jednotlivé státy dělaly všemožná suverénní rozhodnutí, která logicky náležela centrální autoritě. Jmenovitě často porušovaly zahraniční smlouvy a federální zákony, válčily s Indiány, budovaly si vlastní válečné námořnictvo a někdy se ani nenamáhaly poslat své zástupce do Kongresu. Zaváděly různé poplatky při vzájemném obchodování, a přitom neodváděly do kongresové pokladny sjednané částky. Bylo zcela zřejmé, že je potřeba vytvořit nový systém, který by jednotlivé státy více propojil.⁵⁴

Americkou populací stále více rezonovalo neohleduplné vykořisťování a nadměrné zdanění. Od roku 1784 se statky a majetky zadlužených obyvatel přesouvaly pod přímou správu oblastních soudů a šerifů, kteří je pak dražili v aukcích. Obavy o majetek a nespokojenost s momentálním stavem vyvrcholily v roce 1786 do

⁵⁰HEIDEKING, Jürgen, MAUCH, Christoph, *Dějiny USA*, Praha 2012, s. 63.

⁵¹ V originále *The Northwest Ordinance*.

⁵²Jednalo se o zákaz zatknout občana bez soudního příkazu.

⁵³NEVIS, Allan, COMMAGER, Henry Steel, *A Pocket History of the United States*, New York 1986, s. 102–103.

⁵⁴JOHNSON, s. 149.

tzv. Shaysova povstání zadlužených farmářů v západním Massachusetts, které na chvíli přerušilo jednání Ústavního Konventu. Skupinky farmářů pod vedením Daniela Shayese obklopile místní soudní budovu, kde chtěly osvobodit několik výtržníků, kteří zde byli souzeni. Krveprolití se podařilo zabránit, ovšem potyčky pokračovaly dále. V lednu roku 1787 Bowdoin povolal na obranu státu milici, která čítala na 4 400 mužů. Na springfieldských polích v Massachusetts poblíž městeček Chicopee a Palmer bránil velitel milice William Shepard muniční sklad, na který zaútočili farmáři. Po krátké přestřelce neměli špatně vyzbrojení farmáři proti kanonům milice šanci a brzy se dali na útěk. Po této akci se již farmáři nezmohli na vzdor a revoluce byla ještě v prosinci potlačena. Odbojné a partyzánské praktiky pokračovaly až do jara 1787.⁵⁵ Rebelie tak všem politikům dala jasně najevo, že stávající Konfederace nedokáže bránit ani sebe samu, ani žádný ze států, a že absence centrální moci vlastně ohrožuje státní suverenitu. Ovšem byl zaznamenán jistý úspěch v tom, že massachusettský zákonodárny sbor upustil od přímých daní, snížil soudní poplatky a učinil prostým lidem i další ústupky. To vše dalo mocný popud k sepsání a přijetí federální Ústavy.⁵⁶

⁵⁵BURGAN, Michael, *Shays' Rebellion*, Minneapolis 2009, s. 4–7.

⁵⁶JENKINS, s. 51.

6 Tvoření Ústavy Spojených států amerických

Vzhledem k tomu, že bylo nutné řešit nastalé problémy mezi jednotlivými státy, měla vzejít z nového orgánu jednotná ústava, která by znamenala modus vivendi mezi zájmy států a vznikajícími unijními úřady. Úsilí Roberta Morrise a Alexandra Hamiltona o reformu stávající Konfederace (zejména finanční) se neseťkalo se širší odezvou. Společně předložili koncepci silné vlády, která se měla opírat především o existenci silné měny. Věřili, že tlakem na vznik vyspělého bankovního systému, úvěrové politiky a daňové efektivity vláda bude vytvářet rámec pro rychlý rozvoj hospodářství. Převzali tyto myšlenky z od významného britského ekonoma Adama Smitha. V roce 1783 se na stejný problém zaměřil James Madison a vytvořil třibodový plán reformy. Madisonem organizovaný sněm poprvé zaváděl koncepci všeobecných voleb. Při určování, jak má daný stát být zastoupen, navrhl připočíst k celkovému počtu svobodných osob tři pětiny otroků a tato formule byla nakonec přijata. Věci se daly do pohybu až s řešením konfliktu ohledně plavby na řece Potomac mezi státy Virginii a Marylandem, na jejíž kontrolu si uplatňovaly oba dva státy nárok. Nastalého zmatku využívali dovozci k daňovým únikům, dokud na konci roku 1783 situace nepřerostla v krizi. Madison navrhl sjednání sporu mírovou cestou, a to skrze vyjednavče jednotlivých států. Sejit se měli na panství Mount Vernon, kde jim měl Washington pomoci celý spor vyřešit. Právě zde nakonec komisaři vyřešili nejen plavební a námořní různice mezi oběma státy, ale též celní a měnovou problematiku, úvěrové předpisy a spoustu jiných otázek. Konference byla natolik úspěšná, že se do ní zapojila později i Filadelfie. Další debata o obchodních předpisech se uskutečnila v marylandském Annapolisu v září 1786. Ačkoliv ze všech pozvaných států, vyslalo své zástupce jen pět členských států, schůze posloužila jako důležitý krok k fázi konstitučního procesu. Madison se zde seznámil s Hamiltonem a vynořila se otázka spolupráce. Madisonův provizorní náčrt ústavní revize, týkající se pouze ekonomických problémů, rozvedl jeho společník do širšího plánu a v květnu 1787 sežval Hamilton delegáty států do Filadelfie.⁵⁷

Ve Filadelfii přišel Madison se svým Virginským plánem, jehož základním prvkem bylo přímé působení celonárodní vlády na lid. Doposud o většině otázek rozhodovaly státy samostatně. Toto byla nejvýznamnější inovace, k níž došlo po samotném vyhlášení Deklarace nezávislosti. Nastala zde otázka, má-li být každý stát

⁵⁷JOHNSON, s. 147–151.

zastoupen v poměru k jeho obyvatelstvu, v tom případě by tři ze čtyř velkých států měly neurčitou hegemonii. To bylo součástí Madisonova Virginského plánu, který podporovaly delegace ze tří největších států – Virginie, Massachusetts a Pensylvánie.⁵⁸ Malé státy se naopak stavěly proti tomuto návrhu. Preferovaly alternativu navrženou 15. června, kdy takzvaný New jerseyjský plán navrhl řešení, v němž by každý stát, bez ohledu na svou velikost měl jeden hlas, stejně jako podle článků Konfederace. Nakonec Konvent dospěl ke kompromisu, který vyústil v Connecticutský kompromis. Ten stanovil složení Sněmovny reprezentantů na základě proporčního zastoupení dle počtu obyvatel v jednotlivých státech. Do Sněmovny se mělo volit přímo ve všeobecných volbách a pokud šlo o její pravomoci, měla se soustředit na kontrolu nad státním rozpočtem, zahraniční politikou a záležitostmi reprezentující státy. V Senátu bylo nastaveno zastoupení přímou měrou, přičemž dva senátoři za každý stát volili jednotlivé zákonodárné sbory.⁵⁹

Ústavní Konvent se znovu sešel ve Filadelfii a zasedání trvalo čtyři měsíce, než byla 17. září 1787 jeho práce triumfálně završena. Autor Deklarace nezávislosti Thomas Jefferson se o tvorbě Ústavy vyjádřil: „*V současné době je to svojí podstatou nejdůležitější úkol, kterému si přeje věnovat své síly každý občan. Je v něm smysl celého našeho boje. Pokud si zvolíme špatnou vládu znamená to, že bylo možno žít bez rozporů se špatnou vládou určenou nám zpoza oceánu bez toho, abychom se vystavovali zbytečnému riziku a přinášeli oběti na bitevních polích.*“⁶⁰ Nemalou měrou přispěl také fakt, že všechny státy v průběhu posledních let sepsaly či zdokonalily své vlastní ústavy, takže se řada delegátů v daném oboru skvěle orientovala. Každý stát mohl vyslat na Ústavní Konvent delegátů, kolik si jen přál. Ti všichni pak hlasovali jako celek za každý stát. Ovšem z finančních důvodů většina států vyslala na Konvent pouze malé delegace. Vcelku zde bylo přítomno na 55 delegátů, přičemž někteří z nich do Filadelfie přijeli pouze na krátkou dobu, takže počet pravidelných účastníků, jež jednal o podobě ústavy, byl blízký počtu 39 mužů a část z nich, jako například Washington byli obvykle v debatách zdrženliví. Většinou se jednalo o majitele plantáží či farmáře, obchodníky a nacházelo se zde také několik vojáků. Polovina byla absolventy univerzit, devět ze samotného Princetonu a drtivá většina z nich se živila jako právníci, kteří tvořili

⁵⁸JENKINS, s. 54–55.

⁵⁹MCNEESE, Tim, *U.S. Constitution*, Dayton 2001, s. 20–21.

⁶⁰VYKOUPIIL, s. 20.

nejvýznamnější okruh Ústavního Konventu.⁶¹ V té době již 81 letý Benjamin Franklin byl nejstarším a nejzkušenějším diplomatem Ústavního Konventu s bohatými zkušenostmi z diplomatického působení ve Francii, kdy svým přičiněním pomohl dosáhnout dohody s Francií o jejím připojení k válce na straně kolonistů. Nejschopnějším politickým teoretikem a nejaktivnějším členem v debatách byl 36 letý James Madison, autor Virginského plánu a jeho myšlenky týkající se třísložkového federálního systému. Alexander Hamilton, bývalý voják, blízký přítel Washingtona a pozdější první ministr financí byl také členem a delegátem, na jehož popud se delegáti ve Filadelfii sešli. Dále zde zasedali Elbridge Gerry, George Mason, Gouverneur Morris, Martin Luther a Roger Sherman. Je třeba poznamenat, že někteří z těch, kteří byli nejvíce aktivní v počátcích revoluce a války samotné, nebyli v Konventu přítomni. Jefferson byl vyslancem ve Paříži, Patrick Henry odmítl zvolení, John Adams byl ministrem v Londýně. Nejradiálnějším členové revoluce, mezi které lze řadit Thomase Paina, Samuela Adamse a Christophra Gadsdena, nebyli do Konventu přizváni. Radikálové byli tedy zastoupeni velmi slabě.⁶²

Konvent úporně zastával názor, že pro většinu lidí jsou směrodatné jejich vlastní a soukromé zájmy. Madison vystihl tuto podstatu problému takto: „*Kdyby lidé byli andělé, žádného státu a žádné vlády by nebylo zapotřebí. Kdyby andělé měli vládnout lidem, nebylo by třeba vládu kontrolovat ani zvnějšku, ani zevnitř. Při utváření státu, v němž lidé mají vládnout nad lidmi, je velkým problémem toto: předně je nutno umožnit, aby stát dozíral nad těmi, jimž se vládne; hned poté je třeba státu uložit, aby dozíral sám nad sebe.*“⁶³ Právníci měli být ale výjimkou. Měli tvořit vládnoucí osvícenou vrstvu, která by neuplatňovala žádné zjištěné hospodářské zájmy, a proto by tvořila přirozenou mocenskou elitu a měli by se tak stát pilířem veřejného života. Dle jejich představ měli být především plantážníci, obchodníci a pozemkový vlastníci v zákonodárných sborech jednotlivých států, ovšem v Kongresu by měli převládnout právníci. V Ústavním Konventu bylo zastoupeno poměrně široké spektrum lidí s různými názory. Federalisté volali po silné centralizované moci ve stylu běžných evropských států. Atmosféra v Konventu se po celou dobu udržela v pozitivní, konstruktivní a racionální rovině.⁶⁴

⁶¹NEVIS, COMMAGER, s. 106–107.

⁶²TINDALL, SHI, s. 127.

⁶³WILSON, James Q., *Jak se vládne v USA*, Praha 1995, s. 18.

⁶⁴JOHNSON, s. 151–152.

V srpnu se zaměřil Ústavní Konvent na otázku otroctví a udělal zásadní kompromis. V článku I., oddílu 9, udělil Kongresu pravomoc usměrnit nebo zrušit obchod s otroky, ale s platností až od 1. ledna 1808: „*Až do roku 1808 nebude Kongres oprávněn zakázat přistěhovalectví nebo dovoz osob, který jakýkoli z nyní existujících států uzná za nutné připustit.*“⁶⁵ V 18. století by nebylo možné vytvořit celonárodní vládu, pokud by alespoň částečně neakceptovala otroctví. Ústavní Konvent upustil od jakéhokoli odsouzení otrokářství, schválil Madisonovo třípětinové pravidlo, podle něhož mohli otrokářské státy dodatečně započítávat otroky do svého voličstva, kdy se každý otrok počítal jako tři pětiny svobodného občana, přičemž samozřejmě neměl hlasovací právo a slova otrok nebo otroctví se v textu Ústavy vůbec nevyskytovala.⁶⁶

Další zásadní kompromis, kterého Konvent dosáhl počátkem září, se týkal volby prezidenta. Ačkoli federalisté Hamiltonova ražení celkový boj o povahu státu prohráli a Unie zůstala decentralizovaná, v otázce prezidentství zaznamenali významné vítězství. Prezidenta Spojených států amerických měl volit lid. Ovšem v případě toho, že by žádný kandidát nezískal většinu ve všelidovém hlasování, volí Sněmovna reprezentantů jednu z pěti osob, které získaly nejvyšší počet hlasů, přičemž kongresmani by nehlasovali jako jednotlivci, ale podle států. Každý stát navíc získal právo rozhodovat o způsobu volby svého sboru volitelů. To bylo nejspíš Hamiltonovo gesto státům, jako snaha vyvážení skutečnosti, že prezidenta volí lid. Byla zde tímto způsobem vytvořena velice silná výkonná moc, kterou představoval prezident. Hlava státu měla k dispozici právo veta vůči kongresovým zákonům, které ovšem zase vyvažovala možnost zrušit prezidentské veto dvoutřetinovou většinou. Prezident se stal vrchním velitelem vojska i loďstva Spojených států a rovněž i milicí v jednotlivých státech, měl právo udělovat milosti a amnestie. Protiváhou prezidentské moci byl v omezené míře požadavek, aby Senát prezidentovi na jeho určitá rozhodnutí dával doporučení a uděloval souhlas. Stalo se tak s prezidentskými pravomocemi, kdy měl prezident právo na doporučení a se souhlasem Senátu uzavírat mezinárodní smlouvy a také v otázce jmenování vyslanců, zástupců států, konzulů, soudců Nejvyššího soudu a ostatních důležitých úředníků Spojených států, jejichž úřad byl zřízen zákonem.⁶⁷

Delegáti také dospěli k názoru, že odvolání prezidenta z úřadu je velmi závažnou

⁶⁵JEFFERSON, s. 163.

⁶⁶JOHNSON, s. 153.

⁶⁷Tamtéž.

politickou otázkou. Z tohoto důvodu se rozhodli do procesu zapojit i zbývající dvě složky vlády. Sněmovna reprezentantů sama o sobě mohla většinou hlasů prezidenta obvinít z vlastizrady, úplatkářství a jiných závažných trestných činů a přestupků a Senát dostal pravomoc jej za tyto činy soudit.⁶⁸ Senát mohl prezidenta odsoudit, a tím jej zbavit funkce, dvouřetinovou většinou hlasů. Procesu před Senátem měl předsedat předseda Nejvyššího soudu.⁶⁹

Z padesáti pěti zúčastněných delegátů jich Ústavu podepsalo třicet devět. Mason, Gerry a Randolph odmítli přidat svůj podpis. Martin Luther odjel před koncem sněmu a tak jeho podpis rovněž chybí. Je známo, že ze zbylých dvanácti delegátů, kteří se nezúčastnili sněmu a Ústavu nepodepsali, s ní sedm souhlasilo a tři byli proti. Sněm pak zaslal zhotovenou Ústavu Kongresu Konfederace, který ji ale s přílišným potěšením nepřijímal, protože byla předzvěstí jeho brzkého zániku. 28. září 1787 byla jednoznačně, avšak bez jakýchkoli slov doporučení přijata rezoluce, již byla Ústava předána jednotlivým ústavodárným shromážděním států ke schválení.⁷⁰

⁶⁸Tzv. Impeachment, což znamená podanou ústavní žalobu na voleného funkcionáře, který se dopustil vážného deliktu a je za to potrestán zbavením své funkce.

⁶⁹JANDA, Kenneth, *Výzva demokracie. Systém vlády v USA*, Praha 1998, s. 60.

⁷⁰MCLAUGHLIN, Andrew, *A Constitutional History of the United States*, London 1936, s. 163.

7 Ratifikační proces

Stejně tak důležitým bodem jako samotná tvorba Ústavy byl i proces její ratifikace. Postup ratifikace zakotvoval v ústavě článek VII., kde se její tvůrci usnesli, že Ústavu Spojených států amerických musí ratifikovat alespoň devět ze třinácti států. Jakmile připojí podpis devátý stát, Ústava vejde v platnost. Celý proces byl rozdělen do čtyř kroků. V prvním došlo k předložení dokumentu Kongresu, zasedání se uskutečnilo 25. září 1787 a po třech dnech obsáhlých debat, kdy se mezi sebou dohadovali federalisté, kteří podporovali ratifikaci a antifederalisté, kteří volali po jejím zamítnutí. Obě strany se dohodly na druhém kroku a to přesto, že by Ústavu schválily nebo odmítly a poslaly Ústavu jednotlivým státům k posouzení. Třetí stádium představovalo důkladné prověření vybraných delegátů z každého státu. Čtvrtým stupněm byla pak samotná ratifikace.⁷¹

Objevil se také požadavek, aby ratifikaci musel provést speciálně zvolený konvent vzešlý z všeobecných lidových voleb a nikoli ten, který by zvolily státní zákonodárné sbory. Jednalo se o moudré rozhodnutí, které zapojilo do politického dění v podstatě celý americký národ, následně již nemohla být debata ukončena bez jasného výsledku. Ratifikační proces se stal velkým slovním soubojem. Debatovalo se na náměstích, na veřejných schůzích, v ulicích malých i velkých měst, ve vzdálených venkovských koutech Apalačského pohoří i na lesních samotách. K hlavním střetům názorů ale docházelo v tisku. Význam debaty pomalu přesahoval meze samotné Ústavy. Jak trefně poznamenal Hamilton: *„Šlo o to, zda je lidská společnost skutečně schopna vytvořit dobrou vládu na základě pečlivé úvahy a volby, nebo zdali je v otázce politického uspořádání navěky odsouzena k náhodnému či násilnému řešení.“*⁷²

Obhájci nové Ústavy, kteří měli silné nacionální smýšlení a dávali přednost silné ústřední vládě, přijali během následujících politických debat název Federalisté, kteří byli tvořeni především představiteli inteligence ve větších městech. Celkově působili jednotně a objevily se u nich jen malé rozpory. Nejaktivnějším federalistou a zároveň jejich vůdcem byl Alexander Hamilton. Po něm následoval James Madison, John Jay, John Marshall, James Wilson, John Dickinson, a Roger Sherman. Do debaty vstupovali s výhodou, neboť se všeobecně vědělo o Washingtonově podpoře ratifikace a jeho

⁷¹JOHNSON, s. 154.

⁷²Tamtéž, s. 155.

jméno mělo váhu všude. Vyhlášeným stoupencem ratifikace byl i Benjamin Franklin.⁷³ Hamilton s Madisonem a Jayem sepsali *Listy federalistů*, sérii 85 novinových článků, které usilovaly o podpoření ratifikace Ústavy a zároveň se snažily ujistit pochybovače, že není důvod k obavám z tyranie nové vlády. Argumentovali tím, že Ústava nepotřebuje Listinu práv, která by vytvořila „papírovou zábranu“, která by omezovala lidská práva na rozdíl od jejich ochrany. Autoři probírali jednak základní otázky vládnutí a míru nebo vzájemné nezávislosti tří složek vládní moci. Nakonec však byli ochotni ustoupit a začali se sami zabývat řadou pozměňovacích návrhů, které by se staly Listinou práv. Bez tohoto kompromisu by státy nemohly ratifikovat Ústavu.⁷⁴ James Wilson, který měl největší vliv ve straně hned po Madisonovi a Hamiltonovi řekl: „*Svět přenechal Americe to štěstí a slávu být tvůrcem vlády, v níž zastoupení tvoří jak základnu, tak pojivo nadstavby. Neboť zastoupení je tím správným pojítkem mezi lidmi a těmi, kteří jsou pověřeni výkonem vlády.*“⁷⁵

Antifederalisté, kteří se stavěli proti nové Ústavě a poukazovali na nebezpečí koncentrace moci v rukou pár vyvolených, byli spíše drobní farmáři a hraničáři. Poukazovali na to, že Ústava neobsahuje Listinu práv, chránící jednotlivce i státy a proces ratifikace shledávali neregulérním. Mezi nejdůležitější antifederalisty patřili Patrick Henry, Richard Henry Lee, George Mason, John Hancock, James Monroe, Elbridge Gerry, George Clinton, Willie Jones a Samuel Adams. Vzbuzovali respekt jako jednotlivci, ale chyběla jim soudržná síla federalistů. Ve svých námitkách se často rozcházeli a působili dojmem, že se nedokáží shodnout ani na alternativě toho, co zavrhovali. Obava silné ústřední vlády byla úzce spojena s všeobecným přesvědčením, že nový federální Kongres i vláda se rychle dostanou do vlivu úzce zájmových skupin, které budou utlačovat lid. Hamiltonova představa o právnících jako nestranné, od přírody k vládě předurčené kastě nikomu neimponovala.⁷⁶

Následně začala schvalovací procedura Ústavy. K prvním pěti ratifikacím došlo od prosince 1787 do ledna 1788. Delaware, New Jersey a Georgie se shodli jednomyslně, Pensylvánie s menšími rozpory také ratifikovala. V Connecticutu bylo ze 160 poslanců pouze 40 proti. V Massachusetts si Adams a Hancockem vymohli ratifikační dodatek, že stát souhlasí s přijetím Ústavy pod podmínkou, že k ní bude

⁷³JOHNSON, s. 156.

⁷⁴<https://www.constitutionfacts.com/us-articles-of-confederation/the-great-debate/>, [5. 4. 2018].

⁷⁵JOHNSON, s. 156.

⁷⁶Tamtéž, s. 156.

později připojena Listina práv. To bylo schváleno v únoru 1788. Všechny ostatní státy se rozhodly pro stejný postup. Maryland ratifikoval v dubnu skoro jednomyslně a hlasování s nejtěsnějšími výsledky proběhlo v květnu v Jižní Karolíně a New Hampshire. Virginii v červnu dělilo od zamítnutí ratifikace Ústavy pouhých deset hlasů a v New Yorku, který ratifikoval jako poslední v červenci dokonce hlasy tři. Nicméně šlo dohromady o 11 států, což zajišťovalo přijetí a prosazení Ústavy v platnost. Ratifikační konvent Severní Karolíny ukončil svou činnost roku 1788, aniž by došlo k výsledku a Rhode Island se ho neopovážil ani svolat. Nakonec své postoje změnili a Severní Karolína ratifikovala v listopadu 1789 a Rhode Island následovně v květnu 1790 s pouhým rozdílem dvou hlasů. Tím pádem ratifikovaly Ústavu všechny státy. Benjamin Franklin, který nevynechal jediné zasedání Ústavního Konventu a byl vlastně otcem myšlenky, že Sněmovnu reprezentantů bude reprezentovat lid a Senát státy poté poznamenal: „*Naše Ústava se stala skutečností a všechno nasvědčuje tomu, že má trvalou platnost. To ale v tomto světě nelze s jistotou tvrdit o ničem kromě smrti a daní.*“⁷⁷

Především mezi antifederalisty bylo mnoho delegátů, kteří poukazovali na fakt, že nová Ústava zaručuje občanům jen málo práv, a to především individuálních. Několik delegátů, dokonce opustilo jednání Konventu s odhodláním postavit se proti ratifikaci Ústavy, dokud nebude přijata Listina práv.⁷⁸ Hlavní argument Jeffersona a Madisona na návrh Listiny práv byl ten, že by měly být občanské svobody ukotveny v ústavních právech. Jefferson si stěžoval Madisonovi, že „*i když byla navržena Ústava, která se mi líbila, bylo však opomenuto několik věcí, na které byl brán jen malý zřetel. A to hlavně na listinu svobod, svobodu náboženství a svobodu tisku*“.⁷⁹ Federalisté chybu uznali a souhlasili s tím, že hned po ratifikaci dojde k vypracování a přijetí Listiny práv, která bude jako ústavní dodatek vyžadovat tříčtvrtinový souhlas států, takže převážnou většinu lidí určitě uspokojí. A tak se James Madison pustil do prozkoumání všech dodatků týkajících se práv, které byly předloženy na ratifikačních konventech. Ty měl porovnat s nejrůznějšími listinami práv republikových ústav. Kolonisté měli za sebou celou škálu pozoruhodných koloniálních chart. Madison zkoumal chartu Rhode Islandu z roku 1663, která ve svém širokém prohlášení o náboženské svobodě odrážela práci protestantského duchovního a zakladatele Rhode

⁷⁷JOHNSON, s. 157.

⁷⁸V originále *Bill of rights*.

⁷⁹BOORSTIN, Daniel, *An American Primer*, New York 1986, s. 172.

Islandu Rogera Williamse. Zkoumal také Massachusettskou listinu svobod z roku 1641, která byla především prací Nathaniela Warda a dá se považovat za první sepsanou ústavu na severoamerickém území. Pensylvánská charta privilegií z roku 1701 hovořila o největším užívání občanských svobod. A také jako model posloužil Jeffersonův návrh zákona o založení náboženské svobody, přijatý Virginií v roce 1786, který stanovil absolutní náboženskou svobodu a rovnost. A v neposlední řadě zákon o Severozápadním nařízení, který sliboval úplnou náboženskou svobodu, soudní porotu a další základní svobody pro ty, kteří kolonizovali zemi Ohio.⁸⁰ Následně po prvním zasedání nového Kongresu v roce 1789 Madison dokončil návrh deseti dodatků, které jsou do dnes platné. První a nejdůležitější zaručuje občanovi svobodu náboženského vyznání, shromažďování, svobodu slova a tisku, plus petiční právo. Následujících sedm dodatků zajišťují majetková práva a práva lidí obžalovaných ze zločinů. Devátý dodatek ochraňuje práva, která nejsou výslovně uvedena. Schvalovací proces proběhl hladce a 15. prosince 1791 se Listina práv stala součástí Ústavy.⁸¹

Ústavní mechanismus začal fungovat od ledna 1789 a jeho prvním úkolem bylo vybrání prezidentských volitelů v jednotlivých státech, kdy první trvalá vláda zasedala v New Yorku. Na post prezidenta nové republiky se nehodil nikdo jiný, než zkušený generál, stratég a politik George Washington. Ten měl na tento post dozajista právo. Nejenom, že za Unii riskoval svůj život, ale i poté, co odešel do ústraní, se staral o její budoucnost. To ocenilo i ústavodárné shromáždění, které jednohlasně zvolilo George Washingtona svým prvním prezidentem.⁸² Jednohlasně znamenalo, že pro bylo šedesát devět voličů. O třicet pět voličů méně bylo pro zvolení Johna Adamse viceprezidentem, což také stačilo. Washington nebyl zvolení přítomen, dozvěděl se to 14. dubna 1789 na Mount Vernonu. Se svou volbou souhlasil a do úřadu nastoupil 30. dubna 1789. Svůj projev zaměřil na vyjádření pocitu sounáležitosti, který se svými spoluobčany cítil a na slib, že se bude snažit konat své skutky pro dobro země. Z jeho projevu bylo cítit nadšení pro porevoluční vývoj událostí. Jako prezident chtěl směřovat hlavně jedním směrem, a to bylo udržení republikánského systému.⁸³

⁸⁰BOORSTIN, s. 171–176

⁸¹Listina práv, [online], [5.4.2018]. Dostupné online z <https://www.constitutionfacts.com/us-constitution-amendments/bill-of-rights/>.

⁸²HONZÍK, Miroslav, HONZÍKOVÁ, Hana, *A překročil řeku Delaware*, Praha 1998, s. 59.

⁸³ELLIS, Joseph J., *Jeho Excelence George Washington*, Praha 2006, s. 200–203.

8 Závěr

Revoluce přinesla mnoho změn i teorií v koncepci vlády. Obyvatelé někdejší severoamerické kolonie se stali občany, nikoli poddanými britské koruny, zatímco sami Britové zůstali poddanými krále. Občané Spojených států se nově vnímali jako svobodné osoby. V podmínkách 18. století představoval zrod Spojených států amerických velkou změnu. Revoluce přenesla na občany provádění všech záležitostí. Vláda měla být ustavena se souhlasem těch, jimž mělo být vládnuto a kteří byli občany, nikoli poddanými. Vše mělo být podřízeno především rozumové úvaze, novému zvážení, a to i záležitosti týkající se postavení žen a zacházení s dětmi. Spojené státy se měly stát zemí, kde by nebylo velmi chudých a velmi bohatých.

Deklarace nezávislosti potvrdila základní rovnost lidí, hovořila o vládě se souhlasem většiny či o schopnosti a povinnosti lidu zajistit suverenitu národa. Od základu narušila koncepci kolonialismu tím, že potvrdila právo na sebeurčení. A především deklarovala právo lidu vytvořit a udržet takový druh vlády, jaký si přeje, i jeho právo změnit, a dokonce i svrhnout vlády, které jsou nepřátelské jeho zájmům. Deklarace nezávislosti představuje pilíř americké revoluce, který vytvořil Spojené státy americké. Ovšem stejná Deklarace, která hovořila o rovnoprávnosti občanů, měla na mysli pouze muže bílé pleti, a nikoliv ženy či černé obyvatele nebo indiány. Vládu také měli určovat především bohatí muži, a nikoliv chudí nebo otroci, kteří byli vnímáni jako bezprávní sluhové.

Spojené státy americké se staly dle Ústavy prezidentskou republikou s federativní formou státního zřízení. Celonárodní zastupitelský orgán Sněmovna reprezentantů pak mohla být vyvažována Senátem a naopak. Kongres se mohl zase stát opozicí pro prezidenta, který měl ale zase díky svému právu veta možnost neutralizovat činnost Kongresu. Naproti tomu Kongres, který měl výjimečná práva v zákonodárné a finanční oblasti, mohl omezit i brzdit činnost prezidenta. Tvůrci Ústavy pak poskytli Nejvyššímu soudu Spojených států možnost přisvojit si funkci ústavního dozoru. To dalo Nejvyššímu soudu právo zrušit rozhodnutí prezidenta i Kongresu. Nejvyšší soud jmenoval prezidentem na návrh a se souhlasem Senátu. Pro tento systém se v americkém prostředí vžilo pojmenování systém brzd a vyvážení (checks and balances) a znamená, že každý nejvyšší orgán státní moci závisí na jiném. Kromě Ústavy

Spojných států amerických, existují i jednotlivé ústavy jednotlivých států Unie. Ovšem Ústava spojených států amerických je základním a nejvyšším zákonem pro celou federaci.

Hlavním rysem americké Ústavy byla ochrana majetku. Vlastnictví výrobních prostředků bylo osvobozeno od starých omezení, jež byla charakteristická pro feudalismus. Svoboda shromažďovat majetek se stala základem všech občanských svobod. Struktura společnosti se změnila. Rostl průmysl a tím se zvětšoval i počet dělníků, mechaniků, řemeslníků a od roku 1830 začala narůstat emigrace ze starého kontinentu a přibývalo nové pracovní síly. Postupně také došlo ke změně postavení žen, obzvláště pokud šlo o manželský stav, rozvod, vlastnictví majetku i provozování obchodu. Již na počátku vzniku USA se dokonce objevila diskuze o volebním právu žen, která ale trvala až do roku 1920, kdy volební právo žen bylo přijato devatenáctým dodatkem do Ústavy. Velmi problematickou otázkou ale zůstávalo otroctví. Věčný svár mezi severními a jižními státy. V Ústavě bylo povoleno až do roku 1808. Státy mohly započítat otroky mezi občany pod třípětinovým pravidlem pro volby do Sněmovny reprezentantů. Samotné otroctví se stávalo v první polovině 19. století pozvolna tématem diskuze a nakonec bylo zrušeno až po vyčerpávající americké občanské válce třináctým dodatkem z roku 1865. Patnáctým dodatkem z roku 1870 pak volební právo nebylo podmíněno barvou pleti, nebo tím, zda dotyčná osoba byla někdy v postavení otroka. Ovšem rasovou nenávist a segregaci se nepodařilo zcela ze společnosti odstranit.

Ústava Spojených států amerických do jisté míry inspirovala tvůrce ústav dalších nových demokratických režimů a stala se modelem pro republikánské vlády. Měla se stát vzorem pro všechny země, které usilovaly a usilují o zavedení federálního systému, mění formu své vlády nebo se rozhodly budovat nezávislý národní stát. Nejenže některé ústavy mají podobný styl nebo dokonce celé pasáže, ale hlavně kladou podobný důraz na vládu práva a uznání práv jednotlivce. V letech 1776–1800 ovlivnila do jisté míry severozápadní Evropu. Po roce 1811 měla vliv na ústavy nových republik v Latinské Americe a Karibiku. Nová vlna inspirace americkou Ústavou prošla Evropou během revolučního roku 1848. Přesto nelze vliv americké Ústavy na tyto procesy přeceňovat, mnohdy byl spíše omezený nebo alespoň nepřímý, neboť demokratizující se země se často inspirovaly také britským či francouzským modelem demokracie. Ovšem co se při vzniku nových ústav přehlíželo byl americký způsob, jakým byla Ústava

tvořena a to tím, že celý proces proběhl v klidu bez násilí a krveprolití, což se poté o francouzských, sovětských, latinskoamerických a mnoha jiných pokusech tvorby národní ústavy říci nedá.

9 Použité prameny a literatury

9.1 Vydané prameny

Deklarace nezávislosti a Ústava Spojených států amerických. In: JEFFERSON, Thomas, KREJČÍ Miloš, *Deklarace nezávislosti Spojených států amerických a Ústava Spojených států amerických s komentáři Miloše Krejčího*, Praha, 2000.

Konfедераční články, dostupné online: http://www.wikiwand.com/cs/%C4%8C%C3%A1nky_Konfederace_a_trval%C3%A9_unie.

Pařížská mírová smlouva z roku 1783, dostupná online: <https://www.ourdocuments.gov/doc.php?flash=false&doc=6&page=transcript>.

Listina práv, dostupná online: <https://www.constitutionfacts.com/us-constitution-amendments/bill-of-rights/>.

9.2 Literatura

ARMITAGE, David, *The Declaration of Independence: a Global History*, Cambridge 2008.

BOORSTIN, Daniel, *An American Primer*, New York 1986.

BURGAN, Michael, *Shays' Rebellion*, Minneapolis 2009.

ELLIS, Joseph J., *Jeho Excelence George Washington*, Praha 2006.

HEIDEKING, Jürgen a MAUCH, Christoph, *Dějiny USA*, Praha 2012.

HONZÍK, Miroslav, HONZÍKOVÁ, Hana, *A překročil řeku Delaware*, Praha 1998.

JANDA, Kenneth, *Výzva demokracie: systém vlády v USA*, Praha 1998.

JENKINS, Philip, *A History of the United States*, Basingstoke 2012.

JOHNSON, Paul, *Dějiny amerického národa*, Praha 2014.

KREJČÍ, Miloš, *My, lid Spojených států. O ústavě USA*, Praha 1987.

LOCKE, John, *Dvě pojednání o vládě*, Praha 1956.

MCLAUGHLIN, Andrew, *A Constitutional History of the United States*, London 1936.

MCNEESE, Tim, *U.S. Constitution*, Dayton 2001.

MERTL, Adolf, *Nástin dějin Spojených států amerických*, Praha 1987.

MONTESQUIEU, Charles Louis de Sedon dat, *O Duchu zákonů*, Praha 2010.

NEVIS, Allan, COMMAGER, Henry Steel, *A Pocket History of the United States*, New York 1986.

OPATRŇÝ, Josef, *Amerika v proměnách staletí*, Praha 1998.

RAKOVÁ, Svatava, *Podivná revoluce, Dlouhá cesta Američanů k nezávislosti (1763–1783)*, Praha 2005.

SCHELLE, Karel, *Právní dějiny*, Plzeň 2007.

TINDALL, George Brown, SHI, David, *Dějiny Spojených států amerických*, Praha 2008.

VYKOUPIIL, Libor, *Americký konstitucionalismus a Ústava z roku 1787*. In: VYKOUPIIL, Libor (ed.), *Sborník FF brněnské univerzity*, Brno 1991, s. 15–26.

WILSON, James Q., *Jak se vládne v USA*, Praha 1995.

9.3 Internetové zdroje

<https://www.constitutionfacts.com/us-articles-of-confederation/the-great-debate/>. [5. 4. 2018]

10 Resumé

The aim of this bachelors thesis was to describe the process, that was behind the birth of the American democracy, which emerged from the American War of Independence and, as one of the first, gave the constitutional framework of the state with some anchoring of human rights and freedoms within the state. The creation of the American democracy is followed by three main documents. The US Declaration of Independence, through which the United States declared its independence from the United Kingdom and embarked on the path of self-determination, Confederate articles that represented a sort of primary US constitution during the war period, and then the United States Institute itself, which I see as the pinnacle of the American Revolution.

The US Declaration of Independence declared that all people were created equal with certain inalienable rights, including the right to life, liberty and personal property. These were really revolutionary thoughts in their time. The declaration was made primarily on the account of several charges of King George III., whose government the American colonists were very dissatisfied with, as well as the British Parliament regulations in which they had no representatives at all, and therefore could not decide anything. The primary objective of the US Declaration of Independence was to express and recognize the legal international sovereignty of the States. It should tell the world, that there is a newly created and self-confident American nation, to which all rights belonged and that it depends on the nation, how they would continue to decide on its own destiny. However, it is a paradox, that although the Declaration of Independence speaks of human rights and equality between people, the question of slavery was deliberately ignored, because oh how much was slave work usefull for the states.

When the United States declared its independence, they came before the question of creating a government system that effectively worked not only in the States itself but also within the entire federation. A committee drew up Confederate articles, that involved the legal framework of the state and created the Continental Congress, which had both legislative and judicial power, and the Committee of States acting as executive body. However, the newly created Congress had little national law enforcement powers and was only a transitional solution for the states during the war. It was clear that sooner or later there must be a revision of the Confederate articles. At the end of the war in 1783 a lot of economical problems emerged and there were also disputes between individual states for free territories in the West.

Already from the end of 1783 began the debate about revision of the Confederate Articles. Revision eventually took place in Philadelphia in May 1787. The Constitutional Convention was formed by one of the best and most qualified people in the United States of America. And they had only one aim: To create the Constitution. The Confederation Articles were revised and a separate three-component governmental power was formed. executive power was legally represented by the Congress. Legislative power by the President and judicial power by independent courts, headed by the Supreme Court. Total power has been hampered and balanced by the system of checks and balances, so that no one had more power than the others. The entire constitutional process culminated in a subsequent ratification debate, which was a varied dialogue between the federalists who had advocated the unchanged Constitution and the anti-federalists who called for the creation and incorporation of the Bill of rights into the Constitution to protect both individuals and states. The Bill of rights was

eventually accepted in December 1791. It guaranteed freedom of religion, assembly and press and the whole process was completed.